

A magyarországi földikutya-áttelepítések értékelése

Melléletek

Ruzsa János¹, Schneider Viktor², Farkas János¹, Németh Attila^{3,4}

¹Eötvös Loránd Tudományegyetem, Állatrendszertani és Ökológiai Tanszék
1117 Budapest, Pázmány Péter stny 1/C

²Szent István Egyetem, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar,
2100 Gödöllő, Páter Károly u. 1.

³Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület,
1121 Budapest, Költő u. 21.

⁴Magyar Természetudományi Múzeum,
1088 Budapest, Baross u. 13.

1. melléklet: Adatlap földikutya-áttelepítés sikerességének értékeléséhez.

Sikerességi kritériumok	Egyes válaszokhoz tartozó pontszámok		
	0	1	2
Szabadonengedett egyedek száma	max 10	10-20	több mint 20
Hány % élte túl a telepítést?	max 50%	50-80%	több mint 80%
Hány % élte túl az első évet?	max 50%	50-80%	több mint 80%
Szaporodtak-e?	nem	igen	teljes mértékben
populáció növekedési rátája	csökkenés	stagnál	növekedés
Kialakult-e önnfenntartó Populáció?	nem	igen	-
Egyedszám min., megduplázódott-e	nem	igen	-

2. melléklet: Adatlap az IUCN áttelepítési útmutatóval való egyezés meghatározására.

Az IUCN útmutató kritériumai	Az egyes válaszokhoz tartozó pontszám				
	4	3	2	1	0
A visszatelepítendő egyedek rendszertani státuszának vizsgálatára sor került-e?	igen		részben		nem
Feltárták az egyedszámcsökkenés okait?	igen		részben		nem
Megállapították a faj igényeit?	igen		részben		nem
Készítettek populáció és élőhely életképesség vizsgálatot?	igen		részben		nem
Készült hasonló fajok visszatelepítéséről összefoglaló?	igen		részben		nem
A telepítési helyszín a faj egykori elterjedési területén belül van?	igen		részben		nem
Annak közepén vagy perifériáján?				közép	periféria
Biztosított a telepítési helyszín hosszútávú védelme?	igen		részben		nem
A telepítési helyszín élőhelyi szempontból megfelelő?	igen		részben		nem
Az élőhely eltartóképessége megfelelő?	igen		részben		nem
Elhárították a korábbi egyedszámcsökkenés okait vagy megfelelő szintre mérsékeltek azt?	elhárítva	elfogadható szintre csökkentve		csökkentve	nincs csökkentve
Hajtottak végre élőhely-helyreállítási programot a telepítés előtt?	igen		részben		nem
Felhasznált állomány vadonból vagy fogságból származik?				vadon	fogság
Előre meghatározott módon állt rendelkezésre a telepítéshez az állomány?	igen		részben		nem
Vizsgálták-e a befogás forrás populációra gyakorolt hatását?	igen		részben		nem
Volt-e egészségügyi ellenőrzés elengedés előtt?	igen				nem
Hozzászoktatták-e az állatokat az elengedés előtt a helyi körülményekhez?	igen		részben		nem
Megoldott volt-e a projekt hosszútávú anyagi támogatása?	igen		részben		nem
Volt-e a projektnek hosszútávú politikai támogatása?	igen		részben		nem
Voltak-e szocio-ökonómiai vizsgálatok a projekttel kapcsolatban?	igen		részben		nem
Megvizsgálták-e a helyi lakosok állásfoglalását?	igen		részben		nem
A helyi közösségek segítőkészek voltak?	igen		részben		nem
Megkapta-e a projekt az összes szükséges engedélyt?	igen		részben		nem
Felállítottak-e a terület szakértőiből álló csoportot?	igen				nem
Meghatározták-e a rövidtávú sikeresség indikátorait?	igen				nem
Meghatározták-e a hosszútávú sikeresség indikátorait?	igen				nem
Előre meghatározott volt a program hossza?	igen		részben		nem
Végeztek genetikai vizsgálatot?	igen		részben		nem
Vizsgálták betegségekre az elengedett állományt?	igen		részben		nem
Állatorvosi segítség rendelkezésre állt-e?	igen		részben		nem
Készült-e szabadon engedési stratégia?	igen		részben		nem
Indult-e társadalmi figyelemfelkeltő program?	igen		részben		nem
Bevonták-e a helyi lakosságot a programba?	igen		részben		nem
Történt-e monitoring tevékenység?	igen		részben		nem
Kivizsgálták-e az esetleges elhullások okait?	igen		részben		nem
Történt-e bármilyen emberi beavatkozás?	igen				nem
Az élőhelyvédelmi intézkedések folytatódtak a telepítés után is?	igen		részben		nem
A PR tevékenységek folytatódtak a telepítés után is?	igen		részben		nem
Értékeltek-e a telepítés sikerességét?	igen		részben		nem
Publikálták az eredményeket a nagyközönség számára?	igen		részben		nem
Publikálták az eredményeket a szakma számára?	igen		részben		nem

3. melléklet: Adatlap a földikutya-áttelepítési útmutató javaslataival való egyezés meghatározására.

Földikutyta-telepítési útmutató kritériumai	Az egyes válaszokhoz tartozó pontszám				
	4	3	2	1	0
Áttelepítési helyszín kiválasztása					
Tájtörténeti vizsgálat volt-e?	igen		részben		nem
Tájtörténetileg megfelelő?	igen		részben		nem/nincs infó
Méret és mozaikosság vizsgálata megvolt?	igen		részben		nem
Domborzatilag kellően változatos?	igen		részben		nem/nincs infó
Kellően nagy kiterjedésű?	igen		részben		nem
Forrás és célterület domborzatilag hasonló?	igen		részben		nem/nincs infó
Talajtani vizsgálatok voltak?	igen		részben		nem
Forrás és célterület talajtaniilag hasonló?	igen		részben		nem/nincs infó
Növényzeti felmérés volt-e?	igen		részben		nem
Forrás és célterület növényzete hasonló?	igen		részben		nem/nincs infó
Ragadozók jelen vannak?	igen		részben		nem
Élőhely védelmének vizsgálata volt-e?	igen		részben		nem
Élőhely védelme garantált?	igen		részben		nem/nincs infó
Monitorozhatóság rendben?	igen		részben		nem
Befogások helyszínének kiválasztása					
Genetikai/taxonómiai vizsgálat volt-e?	igen		részben		nem
Genetikailag/taxonómiaailag megfelelő?	igen		részben		nem/nincs infó
Forráspopuláció azonos régióban?	igen		részben		nem
Forráspopuláció nagy, erős, stabil?	igen		részben		nem
Akció célja veszélyben lévő egyedek kimentése, állomány áttelepítés?	nem		részben		igen
Befogások kivitelezése					
Kellő számú egyed áttelepítve?	igen		részben		nem
Kellő számú egyed befogása nem veszélyezteti a forrás populáció fennmaradását?	nem		részben		de
Szakmailag kívánatos ivararány került telepítésre?	igen		részben		nem
Befogások az ideális, őszi időszakban voltak?	igen		részben		nem
Befogások módja a szakmailag megfelelő volt?	igen		részben		nem
Befogások és áttelepítések megvalósítása az előre tervezett ütemezés szerint történt?	igen		részben		nem
Ideiglenes tartás					
Tartás körülményei megfelelőek voltak?	igen		részben		nem
Szabadon bocsátás					
Mesterséges járatrendszerek megfelelő kialakítása megtörtént?	igen		részben		nem
A szabadonbocsátás a kívánt napszakban zajlott?	igen		részben		nem
Szomszédos egyedek távolsága és térbeli helyzete megfelelő?	igen		részben		nem
Ellenőrzés és monitoring					
Volt-e őrzés a kezdeti időszakban?	igen		részben		nem
Intenzív monitoring az első túrák megjelenéséig?	igen		részben		nem
Rendszeres monitoring később is?	igen		részben		nem
Elengedett egyedek egyedi jelölése?	igen		részben		nem
Elhullott/elveszett egyedek felderítése, történetének tisztázása megtörtént-e?	igen		részben		nem
Genetikai mintavétel volt-e?	igen		részben		nem
Sikeresség értékelve lett-e?	igen		részben		nem